

ABANS D'ARA

PECES HISTÒRIQUES TRIADES PER JOSEP MARIA CASASÚS

CATEDRÀTIC EMÈRIT DE LA UPF I MEMBRE DE L'IEC

De l'entrevista de Montserrat Roig (Barcelona, 1946-1991) a Maria Aurèlia Capmany (Barcelona, 1918-1991) a *Serra d'Or* (VI-1971). Des d'avui fins divendres, l'IEC acull els actes centrals de l'Any Maria Aurèlia Capmany, organitzats amb la Càtedra Ferrater Mora de la Universitat de Girona i altres institucions culturals. Foto de Pilar Aymerich (Barcelona, 1943).

[...]

F

eia set anys de la mort de Joan Maragall, setze de la d'en Verdaguier i un any rodó d'aquella vaga general que havia commocionat la península, quan va néixer l'Aurèlia, "em dic Aurèlia perquè el meu pare se'n deia i aquest perquè el meu avi, en Pau Capmany, havia llegit la novel·la «Los misterios de las sectas secretas o el Francmasón proscrito», el protagonista de la qual es deia Aurelio. Als parents de Rubí els sonava tan estrany que li deien l'Orellu, al meu pare." L'Aurèlia, com en Pedrolo, naixia el 1918, l'any en què aconseguien la independència pàtries tan "dissortades" com Polònia, Lituània, Estònia, Letònia, Hongria... Ara farà cinquanta-tres anys. [...] Parla pels descosits, amb precipitació, i remarca la conversa, de tant en tant, amb un *perquè* entre

Maria Aurèlia Capmany entre la polèmica i la fidelitat

didàctic i teatral. Concep el diàleg com una controvèrsia constant on cal defensar sempre postures prèvies, postulats absolutament necessaris per a continuar existint. Parla amb to agressiu, com si es tractés de descobrir el món i d'interpretar-lo amb cada paraula, amb cada imatge de què fa ús. Més d'una vegada m'ha dit que subscriu allò d'Aristòtil que la sorpresa és el fonament de la filosofia. [...] Una de les fidelitats més totals que ha mantingut l'Aurèlia és Salvador Espriu, i resultaria difícil ar-

ribar a esbrinar els mòbils d'aquesta admiració: si és per contradicció o per oposició entre la meticulositat del primer i la precipitació de la segona. [...] Tota l'obra de l'Aurèlia reflecteix una estructura mental poc variable. Bé que des de les primeres novel·les, com *Betúlia* o *Traduït de l'americà*, hi ha una evolució molt matisada que gira sempre entorn de la introspecció de la utilització d'una simbologia, diguem-ne existencial, fins arribar a la necessitat de donar una cohe-

rència d'argument bàsica com a *Feliçment jo sóc un dona* i a *Vitri-nes d'Amsterdam*, la línia permanent de tota la seva novel·lística se centra en la recerca constant d'un mateix i de les possibles explicacions que ens pot donar la història. [...] La personalitat de la Capmany és inesgotable, m'atreveiria a dir que de vegades una mica absorbent, però, malgrat una aparent superficialitat, dedueixo que guarda, amb ferotge recel, infinitat d'enigmes que queden per descobrir. Com tots els mortals que posseeixen una personalitat complexa, l'Aurèlia s'escapa de les classificacions matusseres i resta atenuada entre dos vessants que la complementen però que, sovint, la contradueixen: la polèmica i la fidelitat.

Montserrat Roig 1971